

CONGESTION MANAGEMENT PROCEDURES

Podle bodů 2.2.2., 2.2.4., 2.2.5. Přílohy I nařízení (ES) 715/2009, které se vztahují na všechny vstupní a výstupní hraniční body od 1. října 2013

1. Oversubscription and buy-back scheme

„Navýšení kapacity prostřednictvím režimu vytváření nadměrné poptávky a zpětného odkupu“

Oversubscription:

Definuje se jako dodatečná pevná kapacita nabízená v režimu „day-ahead“ nad rámec technické kapacity hraničního bodu na základě dynamického přepočítávání kapacity a zvážení rizika skutečného využití technické kapacity v daném hraničním bodě. Jde o jednodenní nabídku, která je nabízena pouze v případě, že technická kapacita daného bodu je již plně zarezervována.

K navýšení pevné kapacity dojde v 18:00 D-1 tak, aby si obchodníci mohli do 19:00 D-1 zarezervovat kapacitu v alokačním režimu FCFS (first come, first serve). Toto navýšení bude standardním způsobem zveřejněno na webu PPS, kde se o něm mohou obchodníci informovat. V systému se u této navýšené kapacity automaticky objeví příznak „oversubscription“, aby bylo pro obchodníky evidentní, že daná kapacita je nabízena v tomto režimu. Možnost opakovaného navýšování se nepřipouští. Následné nominace a renominace budou probíhat dle Řádu PPS.

Při nabízení dodatečné pevné kapacity nad rámec technické kapacity se budou aplikovat ceny za pevnou kapacitu dle cenového rozhodnutí ERÚ.

Buy-back:

V případě, že provozovatel přepravní soustavy (dále jen „PPS“) prodá dodatečnou kapacitu nad rámec technické v rámci mechanismu oversubscription, a objeví-li se riziko, že nebude schopen přepravit množství nominované obchodníky, spustí se mechanismus zpětného odkupu (buy-back), v rámci něhož budou obchodníci nabízet PPS svou kapacitu. Potřebnou kapacitu PPS od obchodníků odkoupí v elektronické aukci.

Buy-back se spustí vždy od 19:00 D-1 do 03:00 D, nastane-li riziko neschopnosti PPS přepravit nominované množství. O tomto zpětném odkupu, bude systém automaticky mailem informovat všechny obchodníky, kteří mají na daném bodě rezervovanou kapacitu.

Obchodníci budou v elektronické aukci nabízet své kapacity ke zpětnému prodeji tak, že zadají vyšší nabízené kapacity, typ smlouvy, z níž chtějí kapacitu nabídnout, a požadovanou cenu v CZK/MWh, a to v max. výši 1,5násobku ceny denní kapacity podle cenového rozhodnutí ERÚ.

Nabízenou kapacitu PPS odkoupí pouze do výše nezbytně nutné k zajištění přepravy. Buy-back aukce začne vždy v celou hodinu po první možné renominaci (tj. v 20:00 D-1) a poslední buy-back aukce proběhne v 03:00 D. Elektronická aukce bude probíhat 20 minut a během následujících 5 minut dojde k jejímu vyhodnocení. Nabídky účastníků budou seřazeny vzestupně dle jejich ceny a budou přijímány v pořadí od nejnižší nabízené ceny, dokud nebude dosaženo požadované výše kapacity pro PPS. Nabídka obchodníka může být přijata i pouze z části. Pokud nabízená cena bude u více obchodníků stejná, postupuje se dle pořadí okamžiku podání nabídky (FCFS). PPS za odkoupenou kapacitu uhradí obchodníkovi cenu nabídnutou obchodníkem v aukci.

Obchodníkovi, jehož nabídka byla přijata v buy-back aukci bude automaticky upravena nominace tak, aby nepřevyšovala zbývající pevnou kapacitu, již má tento obchodník zarezervovanou na daném bodě.

V případě selhání mechanismu zpětného odkupu, k němuž může dojít zejména z důvodu nezájmu obchodníků o účast v buy-back aukci, kdy PPS nebude schopen přepravit nominované množství plynu, bude PPS pevnou kapacitu i nominaci u obchodníků, kteří si objednali kapacitu v režimu oversubscription, krátit dle principu *pro-rata*. Vahou pro *pro-rata* bude podíl sumy rezervací obchodníka na daném bodě v režimu oversubscription a celkové rezervované kapacity v režimu oversubscription na daném bodě. Za toto krácení bude obchodníkovi vrácen poplatek za kapacitu ve výši zkráceného množství kapacity.

Dodatečné výnosy za kapacitu nabízenou nad technickou kapacitou se v důsledku převzatého finančního rizika nebudou započítávat do korekce povolených výnosů.

2. Surrender of contracted capacity

„Přenechání smluvní kapacity“

Opatření se týká smluv, které jsou delší než jednodenní, tj. standardních a dlouhodobých smluv. Vzhledem k tomu, že se pojem „přenechání kapacity“ používá v řádu PPS v jiném významu, bude v tomto textu dále ve významu „surrender of capacity“ používat pojem „vzdání se kapacity“, aby se zabránilo nejasnostem.

Obchodník, který má zájem se smluvní kapacity vzdát, protože danou kapacitu nevyužívá, bude moci prostřednictvím webu PPS nabídnout tuto kapacitu k realokaci jinému uživateli soustavy. Příslušné *zadávací okno* pro kapacitu, které se chce obchodník vzdát pro měsíc M, bude na webu PPS otevřeno do 08:00 posledního dne M-1. Obchodník zde zadá množství kapacity, kterého se chce vzdát, typ produktu, smlouvu, k níž se toto vzdání vztahuje a příslušné období, po které může být toto množství kapacity re-alokováno.

Tato kapacita se projeví jako navýšení nabízené volné kapacity a její realokace proběhne v rámci standardního procesu alokace kapacit, avšak až po alokaci veškeré primární kapacity a bude vedena odděleně s příznakem „surrender“. Jiný obchodník si příslušnou kapacitu standardně zarezervuje (lze si objednat i denní kapacitu) a PPS bude následně informovat uživatele soustavy o přidělení kapacity, které se vzdal, jinému uživateli. Práva a povinnosti

(odchylky, nominace, platbu) z kapacity, které se obchodník vzdal, nese nově nabyvatel této kapacity. Do doby než si tuto kapacitu někdo rezervuje, práva a povinnosti (odchylky, nominace, platbu) z kapacity nese původní držitel kapacity; tato kapacita však bude pro původního držitele kapacity využitelná obdobně jako v režimu přerušitelné kapacity. Původní držitel musí proto při využití této kapacity brát ohled na to, že může být kdykoli realokována a to i v režimu „day-ahead“.

Nový obchodník, jemuž bude smluvní kapacita, které se původní držitel vzdal, alokována, zaplatí PPS za tuto kapacitu cenu podle cenového rozhodnutí ERÚ. Tedy pokud byla kapacita roční, a původní držitel kapacity z ní přenechá jen jeden měsíc, tak nabývajícím obchodníkem zaplatí měsíční standardní kapacitu, tedy dražší.

Původnímu držiteli kapacity se zkrátí jeho platba o cenu příslušného množství kapacity, kterého se vzdal a bylo realokováno, dle jeho původní smlouvy.

3. Long-term use-it-or-lose-it mechanism (LTUIOLI)

„Dlouhodobý mechanismus ztráty v případě nevyužití“

Mechanismus se týká smluv delších než 1 rok. Sledovaným obdobím je posledních 12 kalendářních měsíců před 1. říjnem nebo 1. dubnem daného roku (vyhodnocování probíhá vždy jednou za půl roku).

Podmínky pro spuštění mechanismu LTUIOLI, které musí být ve sledovaném období splněny kumulativně:

- a) Na daném bodě byl zaznamenán požadavek na rezervaci pevné kapacity, který byl odmítnut z důvodu nedostatku volné kapacity;
- b) uživatel soustavy využíval své rezervované kapacity na daném bodě bez řádného zdůvodnění na úrovni nižší než 80 %, a to jak v období od 1. října do 31. března, tak v období od 1. dubna do 30. září;
- c) uživatel soustavy splňující podmínku podle bodu b) se nevzdal této své nevyužité kapacity podle mechanismu „surrender“ ani ji nenabídl na sekundárním trhu s kapacitou organizovaném PPS.

PPS zřídí veřejnou nástěnku umístěnou na webu, kde budou k dispozici informace o žádostech o pevnou přepravní kapacitu odmítnutých z důvodu nedostatku volné kapacity. Na nástěnce budou uvedeny následující údaje o odmítnutých žádostech: datum podání žádosti, výše požadované kapacity, požadovaná délka trvání rezervace kapacity. Údaje budou aktualizovány jednou měsíčně.

Postup při aplikaci mechanismu LTUIOLI

1. Pokud nebude ve sledovaném období zaznamenána žádná žádost o pevnou kapacitu odmítnutá pro nedostatek volné kapacity, mechanismus LTUIOLI se nebude aplikovat.
2. Pokud bude ve sledovaném období zaznamenána alespoň jedna žádost o pevnou kapacitu odmítnutá pro nedostatek volné kapacity a zároveň alespoň jeden z obchodníků bude mít využití rezervované kapacity v obou pololetích sledovaného období nižší než 80 % a následně, oznámí PPS tuto skutečnost ERÚ; ERÚ následně provede na základě informací poskytnutých mu za tím účelem PPS kontrolu podmínky podle bodu b) a c) u držitelů přepravních kapacit na daném bodě na základě smluv o přepravě plynu o délce trvání delší než 1 rok.
  - i. Pokud dojde ke splnění podmínky bodu b), zkoumá ERÚ zdůvodnění nevyužití kapacity a splnění podmínky bodu c). Bude-li podmínka podle bodu c) splněna, oznámí ERÚ dotčenému držiteli kapacity, že mu může být odebrána kapacita dle mechanismu LTUIOLI a v jaké maximální výši a délce trvání a zároveň jej vyzve, aby zdůvodnil nevyužití kapacity, a stanoví mu k tomu přiměřenou lhůtu.
  - ii. Po marném uplynutí lhůty pro zdůvodnění nevyužití kapacity, nebo není-li poskytnuté zdůvodnění řádné, rozhodne ERÚ o odebrání kapacity, o výši, v níž bude kapacita odebrána a délce období, po dobu jehož trvání bude kapacita odebrána. ERÚ sdělí toto rozhodnutí dotčenému držiteli kapacity a zároveň vydá PPS pokyn, aby tuto kapacitu obchodníkovi odebral. Pokyn vydá ERÚ nejpozději 1 měsíc před začátkem období, v němž má být kapacita odebrána.
3. Kapacita může být původnímu držiteli kapacity odebrána maximálně ve výši 50 % jeho nevyužití kapacity rezervované na daném bodě na základě smluv o přepravě plynu o délce trvání delší než 1 rok.
4. Kapacita, která má být odebrána, bude PPS nabídnuta jako volná kapacita obdobně jako v mechanismu „surrender“.
5. K odebrání kapacity dochází okamžikem přidělení této kapacity jinému obchodníkovi. V období mezi rozhodnutím ERÚ o odebrání kapacity neztrácí původní držitel kapacity práva a povinnosti s držením této kapacity spojené; tato kapacita však bude pro původního držitele kapacity využitelná obdobně jako v režimu přerušitelné kapacity. Původní držitel musí proto při využití této kapacity brát ohled na to, že může být kdykoli odebrána a realokována a to i v režimu „day-ahead“.
6. Odebraná kapacita, kterou bude využívat nový držitel kapacity, bude zpoplatněna dle cenového rozhodnutí ERÚ. Platí tedy, že i když byla původní smlouva roční, a je z ní realokován např. pouze jeden měsíc, tak nový držitel kapacity zaplatí cenu za měsíční kapacitu, tedy vyšší. Původní držitel kapacity v případě odebrání kapacity nehradí cenu za odebranou kapacitu ve výši dle původní smlouvy.

Způsob vedení evidence využití kapacit pro účely LTUIOLI v systému PPS:

PPS bude ve svém systému evidovat nominace obchodníků ve sledovaném období a následně bude automaticky vyhodnocovat využití rezervované kapacity podle přednastaveného algoritmu. Exportované údaje budou tvořit podklady pro rozhodnutí ERÚ o odebrání kapacity.

Podklady o využití kapacity, kterou systém vyhodnotí tak, že je ve sledovaném období za obě pololetí nižší než 80 %, bude PPS reportovat po uplynutí sledovaného období (tj. během dubna, resp. října) ERÚ. Zároveň s tím PPS sdělí ERÚ údaje, zda a v jaké míře dotčení držitelé kapacity splňovali ve sledovaném období podmínku bodu c).

Při vyhodnocení využití kapacity systémem bude nominace obchodníka pro daný den přiřazena nejprve všem platným dlouhodobým smlouvám, pak standardním smlouvám s dobou trvání 12 měsíců a více, dále standardním smlouvám s dobou trvání kratší než 12 měsíců, následně denním, day-ahead a intraday.

Kontrola využití kapacity bude probíhat od října 2013. Vyhodnocení využití kapacity bude probíhat vždy jednou za šest měsíců, přičemž se bude vyhodnocovat vždy období předchozích 12 měsíců (tj. klouzavě). První vyhodnocení mechanismu LTUIOLI proběhne v říjnu 2014 za předešlé sledované období (tj. říjen 2013 až září 2014). K prvnímu odebrání kapacity podle mechanismu LTUIOLI by tedy mohlo dojít od prosince 2014 (předpoklad 1 měsíce na vyhodnocení a rozhodnutí ERÚ plus 1 měsíc lhůty podle bodu 3.2.ii. výše). Druhé vyhodnocení proběhne v dubnu 2015 za předešlé sledované období (tj. duben 2014 až březen 2015), atd.